

A lelkiismeret-furdalástól a szankcióig

Kompetenciaterület:
Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák

8. évfolyam

Programcsomag:
Polgár a demokráciában

A modul szerzője: Török Ildikó

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	13-14 évesek
Ajánlott időkeret	2 × 45 perc
A modul közvetlen célja	Az önismeret és a belülről vezérelt szabálykövető magatartásra való hajlam fejlesztése – a normaszegő magatartás néhány esetének és következményének elemzése révén.
A modul témái, tartalma	Témák: Identitás – szocializáció, önismeret, viselkedés; kapcsolatok – felelősség, kommunikáció; konfliktus – dilemmahelyzet, értékek ütközése; erkölcs és jog – normák, törvények, döntés Tartalom: A lelkiismeret működése. Az autonóm cselekvés. A cselekvés külső kontrollja. A normaszegés fokozatai. A bűnhődés és a büntetés mértéke.
Megelőző tapasztalat	Személyes élmények a hibázással, a lelkiismeret-furdalással és a büntetéssel kapcsolatban
Ajánlott továbbhaladási irány	Az autonóm cselekvés lehetőségeit bemutató témák feldolgozása
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Önismerettel összefüggő kompetenciák: autonómia, hitelesség Önszabályozás: felelősségvállalás, véleményelfogadás A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: problémakezelés, kritikai gondolkodás, szabálykövetés
Kapcsolódási pontok	A NAT-hoz: Ember és társadalom Tantárgyakhoz: társadalomismeret; állampolgári ismeretek; etika Modulokhoz: Csak egy csoki volt... (szka208_46); Hová tűnt az erkölcsi halál? (szka210_45)

Módszertani ajánlás

A foglalkozás összesen két tanítási órát igényel, amit – ha mód van rá – érdemes megszakítás nélkül megtartani. Ha ez nem lehetséges, akkor az első tanóra központi témája a „bűn” elkövetése, a másodiké pedig a „bűnhődés és a büntetés” lesz. A termet úgy célszerű berendezni, hogy könnyen és gyorsan lehessen váltani a frontális és a kis csoportos tanulási helyzetek között.

Attól függően, hogy a tanulók mennyire jártasak a dramatikus technikák alkalmazásában, megfelelő instrukciókkal készítsük elő a témát bevezető szituációs játékot annak érdekében, hogy a gyerekek hatásosan jelenítsék meg a kívánt érzelmeket.

A szövegek meghallgatása, illetve filmrészletek megtekintése után hagyjunk néhány percet a spontán vélemények megfogalmazására, és lehetőleg ezekből indítsuk el a beszélgetést.

A modul mellékletei

Tanári segédletek

P1 – Részlet a *Kép a tükörben* című ismeretterjesztő filmből (DVD)

P2 – A filmrészlet tartalmának ismertetése

P3 – Részlet a *Plázapatkány* című ausztrál filmből

P4 – A filmrészlet tartalmának ismertetése

P5 – Részlet Móricz Zsigmond *Árvácska* című kisregényéből

Tanulói segédletek

D1 – Történet

Abban az esetben, ha ráhangolásként a B változatot választjuk, egy példányra van szükség a leírásból.

D2 – Feladatlap a lelkiismeret fogalmának vizsgálatához

A lapból annyi példányt kell készíteni, ahány csoport dolgozni fog vele.

D3 – Feladatlap a József Attila-idézet tartalmának elemzéséhez

A lapból annyi példányt kell készíteni, ahány csoport dolgozni fog vele.

D4 – Szókártyák (bűn, gondatlanság, hiba, kihágás, mulasztás, szabálysértés, törvénysértés, vétség)

A kártyákból annyi sorozatra van szükség, ahány csoport dolgozik majd velük.

D5 – Feladatlap a normaszegés egyes típusainak értelmezéséhez

A lapból annyi példányt kell készíteni, ahány csoport dolgozik majd velük.

D6 – Szómagyarázat (bűn, gondatlanság, hiba, kihágás, mulasztás, szabálysértés, törvénysértés, vétség)

A szómagyarázatokat tartalmazó lapból egy példányra van szükség.

D7 – Szómagyarázat (bűnhődés, büntudat, büntetés, bűnbánat)

Csak egy példányra van szükség a lapból.